

VASTALAUSE

Perustelut

Eläinten hyvinvoinnista annettua lakia (693/2023) ehdotetaan muutettavaksi hallituksen esityksessä siten, että valtion kunnille maksamaa korvausta kunnaneläinlääkäriin suorittamista tehtävistä täsmennetään, sekä kumotaan porsaiden kirurgisen kastraation kieltä, jonka oli määrä astua voimaan 1. tammikuuta 2035.

Eläinten lääkitsemisestä annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että eläinten pitopaikan eläinlääkintähuollosta pääasiallisesti vastaava eläinlääkäri saa luovuttaa injektoitavaa paikallispuudutusainetta porsaan kirurgista kastraatiota varten myös valtakunnalliseen eläinten terveydenhuolto-ohjelmaan liittymättömille tiloille.

LA 27/2024 vp ehdotetaan eläinten hyvinvoinnista annetun lain muuttamista siten, että porsitushäkkien ja tiineytyshäkkien käyttö ja ylläpito kielletään täysin siirtymäajalla, ilman poikkeuksia. Siirtymäaika päättyisi kaikissa tilanteissa vuoden 2028 alussa. Lisäksi porsaiden kirurgisen kastraation siirtymäaikaa ehdotetaan lyhennettäväksi vuodesta 2035 vuoteen 2028.

Hallituksen esitys porsaiden kastraatiokiellon kumoamiseksi on äärimmäisen ongelmallinen. Ongelmallista on sekin, että lainsäädäntöä ollaan nyt muuttamassa jo ennen kuin uusi toimintamalli on ehditty edes ottaa käyttöön tai siihen liittyvät tutkimusprojektit saatu päätökseen. Kirurgisen kastraation kieltä tukevat useat eri näkökohdat, joita alleviivasi valiokunnan saamissa lausunnoissa suuri joukko asiantuntijatahoja, kuten Suomen Eläinlääkäriliitto ja Eläinten Hyvinvointikeskus. Kirurgisen kastraation sallimista kannattavat oikeastaan ainoastaan lihateollisuusyritykset sekä niihin läheisesti kytkeytyvät tahot.

Porsaiden kirurginen kastraatio on toimenpiteenä erittäin tuskallinen. Tieteellinen tutkimus on osoittanut, että kirurginen kastraatio selvästi heikentää porsaiden hyvinvointia ja terveyttä – paitsi että toimenpide itsessään on äärimmäisen kivulias, kastraatio altistaa porsaat myös useita päiviä kestäväälle kivulle sekä erilaisille tulehduksille, ja se nostaa porsaiden kuolleisuutta. Varhaisessa iässä koettu kipu ja kudosaauriot heikentävät eläinten hyvinvointia sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä.

Paikallispuudutteen käyttö ei ole riittävä ratkaisu kirurgisen kastraation ongelmiin, koska myös niihin liittyy merkittäviä ongelmia. Jo puudutuspiistos itsessään on varsin tuskallinen ja epäonnistuu

helposti, mikäli tekijänä ei ole eläinlääkäri. Kaikki puudutusaineet eivät myöskään poista kastraation aiheuttamaa kipua, vaan voivat jopa lisätä sitä.

On selvää, että hallituksen päätökseen luopua porsaiden kirurgisen kastraation kiellosta vaikuttavat ennen kaikkea suomalaisten lihatalojen lobbaus ja näiden alleviivaamat taloudelliset näkökohdat, joita lihatalot ovat perustelleet itse tuottamallaan talousluvulla. On irvokasta, että lakia, jolla on tarkoitus turvata eläinten hyvinvointi, ollaan valmiita muuttamaan eläinten tappamista ydintehtävänäan harjoittavan teollisuudenalan toiveesta. Taloudellisten seikkojen ei katsoaksemme pitäisi olla ensisijaisia eläinten kärsimyksen lieventämistä koskevissa kysymyksissä. Toimenpiteen tarpeellisuutta ja vaihtoehtoja tulee arvioida eläimen näkökulmasta, ei lihateollisuuden etujen tai viennin ”vaatimuksista” käsin.

Samaan aikaan on runsaasti evidenssiä siitä, että kirurginen kastratio itse asiassa heikentää sikateollisuuden taloudellista kannattavuutta pitkällä tähtäimellä. Tämä johtuu siitä, että kirurginen kastratio nostaa porsaiden kuolleisuutta ja hidastaa porsaiden kasvua. Kastraatioselvitys vuodelta 2021 toteaa, että immunokastroiduilla karjuilla on arvioitu olevan parempi tuotto verrattuna leikkoihin, ja raportti myös suosittaa kirurgisesta kastraatiosta luopumista.

Toinen lihatalojen argumentti kirurgisen kastraation sallimiseksi jatkossakin koskee vientiä. Lihatalot ovat halunneet painottaa, että täyskarjujen tai immunokastroitujen karjujen lihaa ei voi viedä kaikkiin vientimaihin kastroimattomien porsaiden lihaan kehittyvän, kuluttajalle epämiellyttävän karjun hajun takia. Kyse ei ole elintarviketurvallisuudesta, vaan aistinvaraisesta laadusta. Kuitenkin kastraatioselvityksen (2021) mukaan pelko viennin vaarantumisesta kirurgisen kastraation kiellon myötä ei ole perusteltu. Täyskarjujen lihaa viedään jo useista Euroopan maista, ja esimerkiksi Irlannissa, Isossa-Britanniassa, Portugalissa, Espanjassa ja Alankomaissa valtaosa karjuista kasvatetaan kastroimattomina.

Huomattavaa on myöskin, että Tanska, joka on EU:n suurimpia sianlihantuottajia, aikoo kieltää porsaiden kirurgisen kastraation vuoden 2030 alusta. Sikojen hyvinvointikysymykset nousivat siellä merkittäväksi vaaliteemaksi tänä keväänä. Tanska vie suurimman osan lihasta ulkomaille, eli viennin mahdollinen tyrehtyminen on epäuskottava argumentti myös Suomen kontekstissa. Tanska ja useat muut eurooppalaiset maat näyttävät suuntaa, jota myös Suomen eläinoikeuskehityksen tulisi seurata. Suomi ei olisi ainoa, eikä vuonna 2035 edes ensimmäinen, EU-maa, jossa kirurginen kastratio on kielletty.

Immunokastratio on eläinten hyvinvoinnin kannalta selvästi parempi vaihtoehto kuin kirurginen kastratio. Selvää on, että eläinten hyvinvoinnin näkökulmasta paras ratkaisu kuitenkin olisi, ettei sikoja kastroida lainkaan, vaan että niille sen sijaan annetaan selvästi enemmän elintilaa ja virikkeitä. Karjuporsaiden kirurgisesta kastraatiosta luopumista valmistelleen työryhmän (2023) laatimat suositukset osoittavat, että eläinten hyvinvointikorvauksella voitaisiin kompensoida

täyskarjujen ja immunokastroitujen karjujen kasvatuksen kustannuksia kirurgisesta kastroatiosta luovuttaessa, ja elinkeinoa ja teollisuutta voitaisiin tarvittaessa tukea karjunhajun tunnistusmenetelmien kehittämisessä sekä muissa tarpeellisissa kehittämistoimenpiteissä ja investoinneissa.

Kannatamme lisäksi hallituksen esitykseen yhdistetyn lakialoitteen LA 27/2024 vp sisältöä. Porsitushäkkien ja tiineytshäkkien käyttö ja ylläpito eivät ole eläinten hyvinvointilain tarkoituksen mukaisia kasvatusmenetelmiä. Kyse on eläimen liikkumisen estävistä häkeistä, ja ne tekevät lajityypillisen käyttäytymisen ja lajin perustarpeiden tyydyttämisen mahdottomiksi. Kaikki porsitushäkit tulisi kieltää ja niiden käyttö lopettaa. Vanhoille porsitushäkeille tarvitaan lyhyt siirtymäaika, jonka kuluessa niiden käyttö tulisi lopettaa.

Mikäli haluamme valtiona turvata tuotantoeläimille edes hyvinvoinnin vähimmäistason ja noudattaa eläinten hyvinvointilain tarkoitusta, on kirurgisesta kastroatiosta luovuttava kokonaan ja kiello tulee toimeenpanna mahdollisimman nopeasti. Tästä syystä kannatamme lakialoitteessa LA 27/2024 vp esitettyä kiellon voimaanastumisen aikataulua.

Eläinten hyvinvointilain 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on edistää eläinten hyvinvointia ja suojella eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla hyvinvoinnille aiheutuvalta haitalta. Kirurgisen kastroation salliminen, myös paikallispuudutteella, rikkoo selvästi nykyistä eläinsuojelulainsäädäntöä.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että 2. lakiehdotus hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena ja

*että 1. lakiehdotus hyväksytään muutettuna (***Vastalauseen muutosehdotus***).*

Vastalauseen muutosehdotus

1.

Laki

eläinten hyvinvoinnista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan eläinten hyvinvoinnista annetun lain (693/2023) 126 § sekä

muutetaan eläinten hyvinvoinnista annetun lain (693/2023) 118, ja 120, 122 ja 126 § ,
sellaisena kuin niistä on 120 § laissa 639/2025, seuraavasti:

118 §

(kuten MmVM)

120 §

(kuten MmVM)

122 §

Sian pitopaikkaa koskevat poikkeus- ja siirtymäsäännökset

Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevaan sikalaan sovelletaan emakoiden ja ensikoiden tiineytyshäkissä pidon osalta 37 §:n 2 momenttia 1 päivästä tammikuuta 2028. Tämän lain voimaantulon jälkeen peruskorjattavaan sikalaan tai sen osastoon ja rakennettavaan uuteen sikalaan tai sen osastoon sovelletaan emakoiden ja ensikoiden tiineytyshäkissä pidon osalta 37 §:n 2 momenttia, kun peruskorjaus tai uusi sikala taikka osasto on valmistunut.

Jos tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevaa sikalaa laajennetaan tai peruskorjataan tämän lain voimaantulon jälkeen, porsitushäkkien lukumäärää ei saa lisätä. Sellaiseen sikalan rakennus- ja peruskorjaushankkeeseen, jonka rakennuslupa on ollut vireillä ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan kuitenkin tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ensikolla tarkoitetaan sukukypsää naarassikaa astutuksesta tai siemennyksestä ensimmäiseen porsimiseen. *Emakolla* tarkoitetaan naarassikaa ensimmäisen porsimisen yhteydessä ja sen jälkeen.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset emakoiden ja ensikoiden porsitushäkissä ja tiineytyshäkissä pidosta.

126 §

Tuotantoeläimenä pidettävän sian kastrotiota koskeva siirtymäsäännös

Sen estämättä, mitä 15 §:n 2 momentin 4 kohdassa säädetään, tuotantoeläimenä pidettävää sikaa ei saa kastroida kirurgisesti. Kieltoa sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2028.

Tämä laki tulee voimaan * päivänä *kuuta 20**.

Helsingissä 27.5.2026

Veronika Honkasalo vas

Tiina Elo vihr